

Název:	<i>Jak přilákat živáčky do zahrady II.</i> <i>Zvířátka na vandru</i>
Cíl:	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámit děti s životními podmínkami těch druhů živočichů, které chceme na zahradu přilákat, tyto podmínky jim vytvořit a umožnit jejich trvalé usídlení. • Podpořit znalosti správných postupů a zásad budování přírodního jezírka. • Brát v úvahu, že ne všichni živáčci jsou schopni přeletět, jako ptáci nebo některé druhy hmyzu, ale že mnohá zvířata potřebují specifické podmínky i pro transfer. • Vyvarovat se při budování jezírka chybám, které by ohrozily jeho význam, jako přírodního prvku. • Zamezit odcizování dětí přírodě a podpořit jejich vnímavost k živým tvorům.
Motivace:	<p>Během několika posledních desetiletí se mokřadní louky, tůňky a přirozená koryta potoků staly v naší krajině vzácností. O to důležitější je nezapomínat na vodní prvky, jako významné biotopy v přírodní zahradě, kde mohou najít útočiště živočichové vázání svým životem na vodu či mokřad.</p> <p>Na to jak přilákat co největší množství živočichů na zahradu, neexistuje univerzální recept. Na jedné straně se můžeme snažit vytvořit dobré podmínky pro jejich život, ale musíme si uvědomit, že záleží také na tom, v jaké lokalitě se zahrada vyskytuje. Zda i okolí poskytne živočichům vhodné podmínky pro imigraci a následné usídlení na zahradě. I s touto realitou musíme počítat, aby naše očekávání nebyla nereálná. Například zahrada obklopená asfaltem či betonem, bude obtížně dostupná pro usídlení ropuchy, nebo dalších obojživelníků. Při čekání na osídlení jednotlivými druhy živočichů je třeba mít trpělivost a počítat i s delší dobou.</p> <p>Nikdy však nesbírejte obojživelníky ve volné přírodě a nepřenášejte.</p>
Cílová skupina:	Žáci ZŠ 5. – 9. Ročník
Doba trvání:	Dle potřeby realizace vybraného prvku
Místo:	Pracovna, školní zahrada

Metodický list Lísky pro učitele na podporu EVVO ve školách č. 68/2012

© Vydává Líska – o.s. pro EVVO ve ZK, Z. Kalandry 1095, 755 01 Vsetín, www.liska-evvo.cz

Potřeby a materiál:	Obrazový materiál na seznámení s podmínkami, odborná literatura, výtvarné potřeby, nářadí, vodní rostliny, fólie na dno, kameny, větve
Metody a formy práce:	Motivační rozhovor, práce s obrazovým materiálem a knihou, výtvarné metody, pozorování v terénu, řízený rozhovor, pracovní metody
Postup:	<p>Jezírko inspirované přírodou</p> <p>V dnešním metodickém listu jsou uvedeny příklady vodních prvků, jezírka a mokřadního biotopu. Tyto nádherně zapadají do celkové podoby zahrady. Kromě relaxace nabízí i možnost, že u něj budeme mít vždy co pozorovat.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Než začnete vodní prvky budovat, je vhodné žáky prostřednictvím odborné literatury s živočichy vázanými svým životem na vodu nebo mokřad seznámit. Své představy mohou výtvarně zpracovat. Pro opravdovou inspiraci přírodou, si dle možností, udělejte vycházku k lokalitě s vodním prvkem. - Seznamte se důkladně s postupem, zvolte vhodné místo, nechte si sdělit zkušenosti od těch, kteří již tyto prvky na zahradě mají. Vysvětlujte kolegům i rodičům, jaký bude jejich přínos pro rozvoj znalostí, dovedností i postojů žáků. - Při zakládání jezírka volíme slunná nebo poloslunná stanoviště. Není vhodné budovat jezírko pod stromy, kde by do něho padalo listí a zahnívalo. - Pokud má v jezírku vzniknout stabilní společenstvo, mělo by mít rozlohu nejméně 10 m² a nejhlubší místo 80cm (aby byla jistota, že led nedosáhne až ke dnu). - Při stavbě dbejte na to, aby se břehy svažovaly k vodě mírně, aby drobná zvířata, která by do rybníčku spadla, mohla vylézt na břeh. Nezapomeňte také, že jezírko může sloužit jako napajedlo pro ptáky. - Při napouštění vody do jezírka můžete použít vodu z vodovodu nebo studny, za předpokladu, že její kvalita je předem otestovaná. Od ní se odvíjí, zda budou rostliny a živočichové v jezírku prospívat. - Důležitý předpoklad pro vývoj obojživelníků je, aby nedošlo k vyschnutí vody v jezírku od naklazení vajíček, až po vývin dospělého.

Metodický list Lísky pro učitele na podporu EVVO ve školách č. 68/2012

	<ul style="list-style-type: none"> - Do jezírka nevysazujte příliš bujně rostoucí rostliny, protože by vám vodní plocha, velmi rychle zarostla. Kvůli rozmanitosti života by mělo jezírko zůstat bez ryb. - V jezírcích se nedoporučuje používat umělou filtraci, protože nasávání vody se stává smrtící pastí pro malé pulce i jiné drobnější živočichy. - Pro obojživelníky v jezírku je životně důležitá možnost najít si úkryt před predátory. Proto by dna měla být členitá a při okrajích pestrý a hustý porost rostlin. - Někteří obojživelníci se zdržují u jezírka neustále, jiní jen v době páření. Potom se ukrývají v děrách v zemi v hromadách roští, nebo pod kameny. Proto by měly být v okolí jezírka i tyto možnosti úkrytů. - Mokřady mohou být vybudovány samostatně, nebo v návaznosti na jezírko. - Dle možností zapojte do budování jezírka žáky i rodiče. Bude to i jejich dílo, kterého si budou i více vážit a častěji i samostatně pozorovat. - Menší jezírka mají také svůj význam, mohou je obývat různé druhy vodního hmyzu, které se tam usídlí.
Reflexe	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jaké podmínky je třeba vytvořit pro některé druhy obojživelníků? ✓ Proč nesmíme sbírat obojživelníky v přírodě a přenášet je? ✓ Které druhy vodního hmyzu můžeme u vodních ploch pozorovat? ✓ Co nového jste se naučili? ✓ Proč zahrady, které mají vybudovány vodní prvky, působí přirozeněji, a které živočichy lákají?
Rozvíjené kompetence:	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojí si znalosti o životních podmínkách některých druhů hmyzu i obojživelníků žijících vázaných na vodní nebo mokřadní prostředí. - zapojením do pracovních činností si zlepší manuální zručnost - propojuje si získané informace o vztahu člověka, živočichů a rostlin do širších souvislostí - dodržuje vymezená pravidla a pokyny pro pobyt v přírodě i pro určenou činnost

Metodický list Lísky pro učitele na podporu EVVO ve školách č. 68/2012

Začlenění okruhů PT	<p>EVVO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ekosystémy - porovnání podmínek pro výskyt živočichů a rostlin v různých umělých ekosystémech - Základní podmínky života - pochopení významu biodiverzity pro člověka - Lidské aktivity a problémy životního prostředí - změny podmínek pro výskyt rostlin a živočichů vlivem lidských činností
--------------------------------	---

Autor: Mgr. Marie Kordulová

Zdroje:

B. Grabner: Zvířata v přírodní zahradě

V. Křivan, P. Stýblo: Živá zahrada, Chaloupky o. p. s. školská zařízení pro zájmové vzdělání, 2012

R. Hradil: Biozahrada, Pro bioliga, Praha 2007

Metodické listy jsou ke stažení na www.liska-evvo.cz/skolam

Metodický list Lísky pro učitele na podporu EVVO ve školách č. 68/2012

© Vydává Líska – o.s. pro EVVO ve ZK, Z. Kalandry 1095, 755 01 Vsetín, www.liska-evvo.cz